

Talouden tasapainottamisohjelma 3.0

Kunnanhallitus 16.02.2026

141/02.00.01/2026

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää taloustilanteen heikentymisen vuoksi käynnistää tasapainottamisohjelman 3.0 valmistelun, jotta kunnan alijäämät saadaan katettua kuntalain mukaisessa ajassa vuoden 2029 loppuun mennessä. Kunnanhallitus toimii tasapainottamisohjelmaa valmistelevana työryhmänä. Työryhmän valmistelijoina toimivat kunnanjohtaja Linda Leinonen, konsernipalvelujohtaja Maarit Kaija, sivistysjohtaja Jussi Silpola, tekninen johtaja Janne Laiho ja kehitysjohtaja Eero Raittila.

Päätös

Selostus Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Laukaan kuntastrategiassa asetetaan tavoitteeksi, että kunnalla ja kuntakonsernilla on taseissa kertyneitä ylijäämiä.

Laukaan kunnan tilinpäätös vuodelta 2024 oli 2.747.160,49 euroa tappiollinen. Kunnan taseeseen syntyi tappiollisen tuloksen myötä 2.645.357,08 euroa kertynyttä alijäämää. Vuoden 2025 tulos muodostuu noin kolme miljoonaa euroa tappiolliseksi. Näin muodostunut alijäämä on katettava kuntalain mukaan viimeistään vuonna 2029.

Laukaan kunnanvaltuusto päätti ensimmäisestä talouden tasapainottamisohjelmasta kokouksessaan 25.9.2023 § 37. Tasapainottamisohjelmaan sisältyi 5,9 miljoonaa euroa toimintakatetta pysyvästi vahvistavia toimenpiteitä, jotka toimeenpannaan vuosien 2024-2026 aikana. Talousarvion 2026 valmistelun yhteydessä todettiin, että toimintaympäristön muutosten vuoksi alkuperäisen tasapainottamisohjelman toimenpiteet eivät olleet riittävät talouden saamiseksi tasapainoon kuntalain edellyttämässä määräajassa, ja kunnanhallitus päätti talouden tasapainottamisohjelman 2.0 käynnistämisestä kokouksessaan 16.6.2025 § 169. Tasapainottamisohjelma 2.0 hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 10.11.2025 § 66 ja toimeenpantiin talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2027-2029 hyväksynnän yhteydessä.

Kunnan tulopohja koostuu suurimmalta osalta verotuloista ja valtionosuuksista. Talousarviossa valtionosuuksien määräksi arvioitiin 18,8 miljoonaa euroa. Joulukuun lopussa saatujen valtionosuuspäätösten mukaan valtionosuuksia saadaan kuitenkin 220.000 euroa vähemmän.

VALTIONOSUUDET 2026 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	16.2. esitettävät talousarvio- muutokset	Uusi VOS-ennuste
Peruspalvelujen valtionosuus	11 058,0	0,0	11 058,0
Verotuloihin perustuva tasaus	7 941,0	0,0	7 941,0
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-1 083,0	-153,5	-1 236,5
Verotulomenetysten kompensatio	892,0	-66,5	825,5
Yhteensä	18 808,0	-220,0	18 588,0

Vuoden ensimmäisessä veroennustepäivityksessä kuntien verotuloarviot heikkenivät. Talouskasvu ei ole lähtenyt elpymään ja työttömyys on kasvanut, minkä vuoksi ennustelaitokset ovat laajasti heikentäneet aikaisempia kehitysarvioitaan. Näin teki myös Valtiovarainministeriö talven taloudellisessa katsauksessa, johon veroennustekehikon arviot pitkälle perustuvat. Laukaan kunnan verotuloennuste vuodelle 2026 heikkeni 882.000 euroa.

VEROTULOT 2026 1 000 €	Alkuperäinen talousarvio	16.2. esitettävät talousarvio- muutokset	Uusi veroennuste
Kunnan tulovero	41 172,0	-937,0	40 234,0
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 348,0	197,0	2 545,0
Kiinteistövero	7 030,0	-142,0	6 888,0
Yhteensä	50 550,0	-882,0	49 667,0

Yhteensä kunnan vuoden 2026 tulot heikkenevät näin ollen 1.102.000 euroa verrattuna hyväksyttyyn talousarvioon.

Tulojen heikkenemisen lisäksi työterveyshuollon kustannukset kasvoivat huomattavasti vuoden 2025 aikana ja vuoden 2026 alusta työterveyspalvelun hintoihin kohdistuu 5 % korotus. Toiminnan jatkuessa samalla tavalla kuin tällä hetkellä talousarvioon kohdistuu merkittävä sopeutuspaaine. Lisäksi sivistyspalveluiden osalta kustannukset ylittivät vuoden 2025 viimeisen muutetun talousarvion ja myös näiden kustannusten hillitsemiseksi tarvitaan lisäsopeutustoimia.

Tasapainottamisohjelmassa tulee valmistella yksilöidyt toimenpiteet, joilla saavutetaan kuntalain edellyttämä talouden tasapaino määräaikaan 2029 mennessä. Talouden tasapainottamisohjelman toteuttaminen edellyttää kaikilta kunnan toimielimiltä ja viranhaltijoilta päätöksiä, jotka vaikuttavat kuntalaisten palveluihin. Tasapainottamisohjelma valmistellaan lain työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella (449/2007) mukaisesti yhteistoiminnassa henkilöstön kanssa.

Aikajana alijäämien kattamisessa on tiukka, joten toimenpiteisiin tulee ryhtyä välittömästi. Tasapainottamisohjelman valmistelu on osa kevään 2026 talousarviomuutosten laatimista ja vuosien 2027 – 2029 taloussuunnitelman valmistelua. Uusi tasapainottamisohjelma 3.0 toimeenpannaan kevään 2026 talousarviomuutosten ja vuosien 2027 - 2029 talousarvioiden yhteydessä.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Linda Leinonen

Valmistelija

Konsernipalvelujohtaja Maarit Kaija 040 351 8605, taloussuunnittelupäällikkö Anne Toikka 050 315 3307